

КАРМЕН

СНП

14.10 2017.

Поводом гостовања Словачког позоришта за игру из Братиславе са представом *КАРМЕН* Јана Дјуровчика у СНП

Након недавног гостовања Словачког позоришта за игру из Братиславе у СНП-у, неминовно се наметнуло поређење са новосадским “Форумом за нови плес” који је за Балет СНП-а представљао успешан искорак ка новим плесним тендецијама на пољу савремене игре; играчи формирани кроз класично балетско образовање, трагање за савременим језиком игре и новим театарским формама као и тежњом да се сложене замисли и идеје изразе кроз тотално позориште-синкретизмом музике, покрета, драмског изражавања. Управо све набројано је обележје и поменутог независно-плесног ансамбла из Братиславе, који сарађује са најбољим плесним извођачима савремене словачке и европске сцене.

Невелико по броју играча, Словачко позориште за игру, извело је пред новосадском публиком представу „Кармен“ Јана Дјуровчика, на музику Жоржа Бизеа и Родиона Шchedрина.

Као аутор, кореограф и редитељ овог плесног пројекта, Дјуровчик је кумулирао у представу есенцију емоција љубави, страсти, пркоса, љутње, мржње и освете. Свој либрето засновао је на литерарном делу (новели) француског писца Проспера Меримеа, и на музици Бизеа и Шchedрина, чију драмску окосницу чини трагична љубав између неспутане и темпераментне андалузијске циганке Кармен и војника Дон Хосеа. Па ипак, за Јана Дјуровчика ова позната прича послужила је само као иницијална матрица око које је развијао своја филозофска промишљања о сједињењу и сукобу два опречна света: једног распуштеног, неконвенционалног и другог конзервативног и крутог као и последицама које произилазе из тога.

Изашавши из временског оквира Шпаније с почетка деветнаестог века, он прати ситуације у којима главни ликови, (Кармен, Дон Хосе, Ескамиљо, Микаела, Зунига...) функционишу, ван времена и ван просторних одређења, фокусирајући се искључиво на људска понашања која постају парадигма препозната и у савременом свету људских односа. Кармен је попут Лилит двадесетпрвог века, доминантни женски принцип слободе и неукротивости, господарица својих емоција и свога живота.

Представа се доживљава као симболичан монолит ауторских остварења сценографа Јакуба Клима, костимографа Андреја Барањика и кореографа Дјуровчика.

На малом простору којег сценски дефинишу минимализам у виду три бела, коса паноя са кружним отворима, са две висеће лампе (које играчи љуљају преко замрачене сцене, фокусирајући светлосним фаром кључна дешавања) одвија се драма људских односа.

Представа „удара“ на емоције гледалаца директно. Енергија играча исијава из сваког њиховог покрета којим следе динамику и ритам музике.

На сцени се ћути у тишини, виче, плаче... пишу поруке... Све је заковитлано у симболици значења, попут уочљивог реквизита „црвеног кармина“ којим Кармен обележава своје љубавнике, или чегрталке којом изазива мушкарце. Сцене страсти у љубавном заносу Кармен и Хосеа, Дјуровчик решава на оригиналан начин, вешто користећи поменуте паное за своје кореографске замисли.

Евидентно је да овај аутор располаже веома специфичним и оригиналним

кореографским рукописима плесним језиком, којег играчи ванредно добро артикулишу. Њихова експресија покрета, врхунска уједначеност и глумачка способност изражавања емоција, на високом су нивоу.

Наступ појединих мушких плесача у женском костиму, као и наступ женског дела играчке групе у војничким униформама указује да редитељ игнорише поделу на мушко-женске улоге. Сви играју све. Протагонисти представе, одлична Вјера Бјеликова у лику темпераментне Кармен, Патрик Шчаснович као Дон Хосе, Матеј Ошкера - Ескамиљо и Ивана Кучерова у улози девојке Микаеле, досегли су својим надахнутим, експресивним плесом и сугестивним глумачким наступом уметнички врх изражајности. Специфиност изузетног Ескамиљевог наступа (Ошкера), обележила је кореографија обојена привлачним, ритмичним елементима словачког фолклора, што је комплетној представи дало особен печат.

Шта још рећи, осим да је Словачко позориште за игру из Братиславе на свом првом гостовању у СНП-у, представом“ Кармен“, побудило код новосадске публике искрене емоције до којих се допире искључиво врхунским уметничким дометом.

Узвратну посету Братиславској публици, СНП планира за 28. октобар када ће у Словачком позоришту за игру гостовати са представом „Дан када смо се срели“ Божицара Кнежевића у режији Предрага Штрпца. У овом интригантном, позоришном пројекту, који представља театарски експеримент синкретичког, интерактивног прожимања више уметничких израза (глума, покрет, плес, глас, музика) наступиће Милан Лазић, плесач и првак Балета СНП-а и Соња Дамјановић, глумица. Кореограф је Саша Крга а композитор Александар Бахун.

Снежана Субић